

ciálně politický. Ponecháváje jednotlivci nejvyšší míru osobní svobody a sebesprávy, pomáhá mu svými kolektivními prostředky a mocí zejména v jeho snaženích a potřebách kulturních a společenských.

(K o n f i s k o v á n o .*)

Správa státu musí být uspořádána tak, aby občanstvo spravovalo sebe samo. Úředníci musejí být pod kontrolou a zodpovědnosti samého lidu a soudnictví musí být od správy státní úplně odděleno. Militarismus dnešní musí přestat. Náboženství nesmí nalézat ani v moci církevní ani světské tu svého fedrovatele, tu svého utlačovatele, nýbrž musí zůstat osobním a nedotknutelným citem jednotlivce, pokud se neprojeví na úkor mravnímu duchu našeho programu. Pevný charakter, osobní poeshnost, mravní vyvýšenost a altruistická účast o bližního musejí být základy lidského soužití, zejména v národě našem, má-li dojíti svou vlastní silou splnění svých požadavků a ideálů.

Vyznávání těchto hlavních zásad tvoří základ příslušenství ke straně radikálně pokrokové. Toto příslušenství musí být účinné, jevíc se v práci i v občtovnosti. Strana nicméně přihlížejíc k individuálním náklonnostem a schopnostem, bude reflektovati u jednotlivců na určité obory činnosti, přiznávajíc zásadu dělby práce v zájmu šíření svého programu, jeho třbení a propracovávání a neuzavírajíc se po této kulturní jakož i po jiných stránkách před součinností ani s těmi, kdož nejsou příjmy straníky jejichmi nebo kdož jsouc příslušníky stran jiných, přece jsou v dotyčných stránkách naplnění týmž duchem, kterým naplněna jest strana naše.

Co pak týče se označení naší strany, tu stanovisko její v otázce samostatnosti národa čini z ní stranu státoprávní, v politických otázkách stranu lidovou, v kulturních pokrokovou a v sociálně-ekonomických sociálně politickou v nejušlechtlejším slova toho smyslu. Tento její duch a pak taktika její vůči dnešní soustavě státní a vůči domácím našim poměrům, především však celý její program dovolují, aby byla zvána stranou radikálně pokrokovou. “ –

Z v l á š t n í pak program strany radikálně pokrokové jest:

I. Samostatnost českého národa.

Strana naše jest pro obnovení českého státního práva na základě lidovén a pokrokovém v duchu našeho programu jako prostředku k nabytí samostatnosti našeho národa. Z toho zásadní oposice proti centralismu a centralistickým vládnám rakouským a podporování všech snah autonomních a federálních a odud zase navazování styků se všemi podobnými stranami ostatních národností v Rakousku, zejména slovanských.

V zemích českých rovnoprávnost národní a zaručení práv národních menším.

II. Ve přičině politického zřízení státu.

V záležitostech politických strana prohlašuje se pro úplnou svobodu osoby, slova, shromažďovací a společvací, tisku i svědomí a zabezpečení každému jednotlivci bez rozdílu pohlaví největšího vlivu na politický život, jmenovitě zavedením všeobecného přímého rovného tajného práva hlasovacího od 21. roku (bez rozdílu pohlaví) do všech sborů zastupitelských se zastoupením menším, odstraněním všech politikých privilejí stavů vůči stavům, zrušením volebních kurií při volbách do všech zastupitelstev, zrušením panské sněmovny, rozšířením samosprávy, a konečně zrušením všech zákonů výmínečných;

dále pro odstranění nynějších válek zavedením mezinárodních soudů smířících, rozvojem práva mezinárodního atd. a pro dnešek pro reformu nynějšího vojenství v ten způsob, aby stála vojska byla zrušena a zavedeno případné ozbrojení lidové;

a posléze pro reformu práva občanského a civilního řízení v duchu spravedlnosti k vrstvám práv nemajícím, pro lidové a bezplatné soudnictví a osobní zodpovědnost úředníků před soudy porotními za všeilké porušení zákonů v čas úřadování.

* Odstavec následující, týkající se speciálně tohoto státu, jenž byl v „Lidu“ prošel bez závaďy, byl o týden později v „Samostatnosti“ konfiskován.

III. Ve věcech kulturních.

Ve věcech kulturních strana vyslovuje pro vybavení našeho školství ze vřivu byt pro oddělení církví od státu a vybavení šř řysu konfesijního, tudíž i vypuštění z pro bezplatnost školství a přístupnost jeho pro reformu všeho školství podle ducha a účiva věd společenských a politikých pro organizování pomocí veřejnou lidové lečenským duševního povolání.

I V. V záležitostech sociálních

Chtějíc postupné a smírné vyrovnání

1. Zavedení všeobecné postupné daně dů
2. Zrušení nepřímých daní na všechny poi
3. Zákaz tvoření fideikomisů a zrušení do
4. Vyloučení z exekuce takového kvanta života rodiny rolníkovy jest nevyhnutel
5. Zveřejnění pomoci lékařské a lékáren.
6. Ekonomickou rovnost obojího pohlaví.
7. Povinné odborné organizování rolnictv.
8. Povinné všeobecné pojišťování pro stá
9. Ve přičině ochranného zákonodárství d a) pro zkrácení doby pracovní na takové i duševní zotavení; pro vzdělávání i náeh a dílnách lidskému zdraví nebc cích, kde i programový požadavek d b) pro stanovení minimální mzdy pro n c) pro zákaz práce žen přičící se mravn d) pro naprostý zákaz práce dětí; e) pro účinnější dozor živnostenský v z inspektorů dělnictvem a zřízením ins f) pro nucená společenstva dělnická z mezi podnikateli a dělníky. “

Resoluce III. vysvětluje s t a n o v i s k a toto znění:

„Co se týče poměru strany radikálně novení poměru toho bude nejen její a její šuje, že nebude se vyhýbat součinností se postativší si však ohn základ lidového p státoprávní snažení jen ve spojení s takovot z podobné součinnosti stranu k l e r i k á l t u t o j e j e š t ě p o t ř e b a d n e s v ý s l o v n ě j m e n o v 1. S t a n o v i s k o k e s t r a n ě d a t i m u v ý r a z i v e v š e m u s p o ř á d á n í s p o l e n í m n á z o r e m a s n a ž e n í m i n a š í s t r a n y, i n e p r á v n í s t a n o v i s k o č e s k é k l e r i k á l n í s t r a n y d n a š í m . J e d i n ě s p o l e č n ě j e s t á t o p r á v n í s t a r

* Odstavec následující, týkající se speciálně tohoto státu, jenž byl v „Lidu“ prošel bez závaďy, byl o týden později v „Samostatnosti“ konfiskován.

ciálně politický. Ponecháváje jednotlivci nejvyšší míru osobní svobody a sebesprávy, pomáhá mu svými kolektivními prostředky a mocí zejména v jeho snaženích a potřebách kulturních a společenských.

(K o n f i s k o v á n o . *)

Správa státu musí být uspořádána tak, aby občanstvo spravovalo sebe samo. Úředníci musejí být pod kontrolou a zodpovědnosti samého lidu a soudnictví musí být od správy státní úplně odděleno. Militarismus dnešní musí přestat. Náboženství nesmí nalézat ani v moci církevní ani světské tu svého fedrovatele, tu svého utlačovatele, nýbrž musí zůstat osobním a nedotknutelným citem jednotlivce, pokud se neprojeví na úkor mravnímu duchu našeho programu. Pevný charakter, osobní poctivost, mravní vyvýšenost a altruistická účast o bližního musejí být základy lidského soužití, zejména v národě našem, má-li dojít svou vlastní silou splnění svých požadavků a ideálů.

Vyznávání těchto hlavních zásad tvoří základ příslušenství ke straně radikálně pokrokové. Toto příslušenství musí být účinné, jevíc se v práci i v občovnosti. Strana nicméně přihlížejíc k individuálním náklonnostem a schopnostem, bude reflektovati u jednotlivců na určité obory činnosti, přiznávajíc zásadu dělby práce v zájmu šíření svého programu, jeho třbení a propracovávání a neuzavírajíc se po této kulturní jakož i po jiných stránkách před součinností ani s těmi, kdož nejsouce přímými straníky jejími nebo kdož jsouce příslušníky stran jiných, přece jsou v dočasných stránkách naplnění týmž duchem, kterým naplněna jest strana naše.

Co pak týče se označení naší strany, tu stanovisko její v otázce samostatnosti národa číní z ní stranu státoprávní, v politických otázkách stranu lidovou, v kulturních pokrokovou a v sociálně-ekonomických sociálně politickou v nejušlechtlejším slova toho smyslu. Tento její duch a pak taktika její vůči dnešní soustavě státní a vůči domácím našim poměrům, především však celý její program dovolují, aby byla zvána stranou radikálně pokrokovou. —

Z v l á š t n í pak program strany radikálně pokrokové jest:

I. Samostatnost českého národa.

Strana naše jest pro obnovení českého státního práva na základě lidovém a pokrokovém v duchu našeho programu jako prostředku k nabytí samostatnosti našeho národa. Z toho zásadní oposice proti centralismu a centralistickým vládním rakouským a podporování všech snah autonomních a federálních a odně zase navazování styků se všemi podobnými stranami ostatních národností v Rakousku, zejména slovanských.

V zemích českých rovnoprávnost národní a zaručení práv národních menším.

II. Ve příčině politického zřízení státu.

V záležitostech politických strana prohlašuje se pro úplnou svobodu osoby, slova, shromažďovací a spolkovací, tisku i svědomí a zabezpečení každému jednotlivci bez rozdílu pohlaví největšího vlivu na politický život, jmenovitě zavedením všeobecného přímého rovného tajného práva hlasovacího od 21. roku (bez rozdílu pohlaví) do všech sborů zastupitelských se zastoupením menším, odstraněním všech politických privilegií stavů vůči stavům, zrušením volebních kurií při volbách do všech zastupitelstev, zrušením panské sněmovny, rozšířením samosprávy, a konečně zrušením všech zákonů výmínečných;

dále pro odstranění nynějších válek zavedením mezinárodních soudů smířčích, rozvojem práva mezinárodního atd. a pro dnešek pro reformu nynějšího vojenství v ten způsob, aby stála vojska byla zrušena a zavedeno případné ozbrojení lidové;

a posléze pro reformu práva občanského a civilního řízení v duchu spravedlnosti k vrstvám práv nemajícím, pro lidové a bezplatné soudnictví a osobní zodpovědnost úředníků před soudy porotními za všeilké porušení zákonů v čas úřadování.

* Odstavce následující, týkající se speciálně tohoto státu, jenž byl v „Lidu“ prošel bez závady, byl o týden později v „Samostatnosti“ konfiskován.

III. Ve věcech kulturních.

Ve věcech kulturních strana vyslovuje pro vybavení našeho školství ze vlivu byrc pro oddělení církví od státu a vybavení širysu konfesijního, tudíž i vypuštění z pro bezplatnost školství a přístupnost jeho pro reformu všeho školství podle ducha a účíva věd společenských a politický pro organizování pomocí veřejnou lidové lečenským duševního povolání.

IV. V záležitostech sociálních

Chtějíc postupné a smírné vyrovnání

1. Zavedení všeobecné postupné daně dů
2. Zrušení nepřímých daní na všechny po
3. Zákaz tvoření fideikomisů a zrušení do
4. Vyloučení z exekuce takového kvanta života rodiny rolníkovy jest nevyhnutel
5. Zveřejnění pomoci lékařské a lékáren.
6. Ekonomickou rovnost obou pohlaví.
7. Povinné odborné organizování rolnictv
8. Povinné všeobecné pojišťování pro stá
9. Ve příčině ochranného zákonodárství d a) pro zkrácení doby pracovní na takov i duševní zotavení; pro vzdělávání i náeh a dílnách lidskému zdraví nebc cích, kde i programový požadavek d b) pro stanovení minimální mzdy pro p c) pro zákaz práce žen přičící se mravn d) pro naprostý zákaz práce dětí; e) pro účinnější dozor živnostenský v z inspektorů dělnictvem a zřízením ině f) pro nucená společenstva dělnická z mezi podnikateli a dělníky.“

Resoluce III. vysvětluje s t a n o v i s k a toto znění:

„Co se týče poměru strany radikálně noveni poměru toho bude nejen její a její šuje, že nebude se vyhýbat součinnosti se postavivší si však ona základ lidového p státoprávní snažení jen ve spojení s takovot z podobné součinnosti stranu k l e r i k á l tuto je ještě potřeba dnes výslovně jmenov 1. S t a n o v i s k o k e s t r a n ě

dáti mu výraz i ve všem uspořádání spole ním názorem a snažením naší strany, i ne právní stanovisko české klerikální strany d 2. S t a n o v i s k o k e š l e c h t našim. Jediné společné je státoprávní star

svobody a sebesprávy, pomáhá mu svými
ořebách kulturních a společenských.

ravovalo sebe samo. Úředníci musejí být
así být od správy státní úplně odděleno.
i ani v moci církevní ani světské tu svého
ím a nedotknutelným citem jednotlivce,
amu. Pevný charakter, osobní počestnost,
áklady lidského soužití, zejména v národě
i a ideálů.

ství ke straně radikálně pokrokové. Toto
i. Strana nicméně přihlížejíc k individuál-
ivců na určité obory činnosti, přiznávajíc
ní a propracovávání a neuzavírajíc se po
s těmi, kdož nejsouce přímými straníky
dotyčných stránek naplnění týmž du-

ážece samostatnosti národa činí z ní stranu
i pokrokovou a v sociálně-ekonomických
to její duch a pak taktika její vůči dnešní
řak celý její program dovolují, aby byla

základě lidovém a pokrokovém v duchu
ho národa. Z toho zásadní oposice proti
ní všech snah autonomních a federálních
istatních národností v Rakousku, zejména
národních menšin.

u svobodu osoby, slova, shromažďovací
ivci bez rozdílu pohlaví největšího vlivu
o rovného tajného práva hlasovacího od
se zastoupením menším, odstraněním vše-
ních kurii při volbách do všech zastupi-
i konečně zrušením všech zákonů vými-
odních soudů smírčích, rozvojem práva
iství v ten způsob, aby stála vojska byla
ní v duchu spravedlnosti k vrstvám práv
ědnost úředníků před soudy porotními za

Lidu“ prošel bez závady, byl o týden později

III. Ve věcech kulturních.

Ve věcech kulturních strana vyslovuje se pro úplnou samosprávu národního školství:
pro vybavení našeho školství ze vlivu byrokratismu a rakouské „státní myšlenky“:
pro oddělení církví od státu a vybavení školství ze všelikého jejich vlivu, jakož i zbavení ho každého
rysu konfesijního, tudíž i vypuštění z něho vyučování náboženství;
pro bezplatnost školství a přístupnost jeho obojímu pohlaví;
pro reformu všeho školství podle ducha a potřeb doby, zejména pro rozmnožení reálií, pro přijmutí do
učiva věd společenských a politických, pro vypuštění jazyků klasičtých atd;
pro organizování pomocí veřejnou lidového vzdělání, jakož i pro umožnění nemajetným třídám spo-
lečenským duševního povolání.

IV. V záležitostech sociálně-ekonomických.

Chtějíc postupné a smírné vyrovnání mezi třídami společenskými a přiznávajíc tendenci doby po
socializování státu, strana naše klade pro dnešek tyto požadavky:

1. Zavedení všeobecné postupné daně důchodové se zřetelem na minimum existenční daně prosté.
2. Zrušení nepřímých daní na všechny potřeby životní.
3. Zákaz tvoření fideikomisů a zrušení dosavadních.
4. Vyloučení z exekuce takového kvanta pozemků s hospodářským náradím, kterého pro zachování
životu rodiny rolníkovy jest nevyhnutelně potřeba (minimum existenční).
5. Zveřejnění pomoci lékařské a lékáren.
6. Ekonomickou rovnost obojího pohlaví.
7. Povinné odborné organizování rolnictva.
8. Povinné všeobecné pojišťování pro stáří, invaliditu a nemoci.
9. Ve příčině ochranného zákonodárství dělnického:

- a) pro zkrácení doby pracovní na takové minimum, kteréž by připouštělo co nejdříve dobu pro fyzické
i duševní zotavení; pro vzdělávání i uslechtilou zábavu pracujících, obzvláště v dolech, v továr-
nách a dílnách lidskému zdraví nebezpečných a při všech obzvláště namáhavých duševních pra-
cích, kde i programový požadavek dělnictva, 8hodinná doba pracovní, pokládá strana za příliší;
b) pro stanovení minimální mzdy pro muže i ženy stejné;
c) pro zákaz práce žen přičítící se mravnosti a škodící ženskému organismu;
d) pro naprostý zákaz práce dětí;
e) pro účinnější dozor živnostenský v zájmu dělnictva, jmenovitě svobodnou volbou živnostenských
inspektorů dělnictvem a zřízením inspektorů;
f) pro nucená společenstva dělnická za pomoci státu za příčinou stanovení mzdy a smírčí soudy
mezi podnikateli a dělníky.“

Resoluce III. vysvětluje stanoviska naší strany ke stranám ostatním a má
toto znění:

„Co se týče poměru strany radikálně-pokrokové k ostatním českým stranám, tu základem k sta-
novení poměru toho bude nejen její a jejich činnost, ale i jejich činnost. Naše strana předem prohlá-
šuje, že nebude se vyhýbatí součinnosti se stranami těmi ve věcech sobě a jim společných. Strana naše
postavivši si však onen základ lidového programu a lidové činnosti a jsouc toho přesvědčení, že naše
státuprávní snažení jen ve spojení s takovouto politikou a činností může dojítí svého cíle, vylučuje předem
z podobné součinnosti stranu klerikální, šlechtu a stranu staročeskou, pokud
tuto je ještě potřeba dnes výslovně jmenovati.“

1. Stanovisko ke straně klerikální. Životní názor a snažení klerikální strany
dává mu výraz i ve všem uspořádání společnosti je v zásadním a tudíž nesmiřitelném odporu se život-
ním názorem a snaženími naší strany, i nemůže býti mezi oběma leč boj a zápas. Na tzv. státu-
právní stanovisko české klerikální strany díváme se podobně jako na státuprávní snažení šlechty.

2. Stanovisko ke šlechtě. Šlechta svými názory jest rovněž úplně proti názorům
naším. Jediné společné je státuprávní stanovisko, avšak toto společné je jen zdání. Minulost